Št. 303 Poštnina plačana v gotovini (Conto corrente con la posta) ..., v petek 19. decembra 1924. Posamezna številka 20 cent. Letnik XLIX

EDINOST

Izhaja, izvzemši ponedeljek, vsak dan zjutraj. Uredništvo: ulica sv. Fran... Asiškega št. 20, I. nadstropje. Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. ... pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Odgovo... Prof. F. Peric. — Lastnik tiskarna Edinost. Tisk tiskarne Edinost. ...gnaša za mesec L 7.—, 3 mesece L 19.50, pol leta L 32.— in celo l... — Za inozemstvo mesečno 5 lir več. — ...lefon uredništva in uprave št. 11-57.

LJUBLJANA

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 cent. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov mm po L 2. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L 2. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. ...adstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Justitia regnorum fundamentum

Pred več nego desetimi leti je viničarju Bratuši v St. Ilju nad Mariborom izginil desetletni sin. Ker je bil mož duševno precej omejen, se ni brigal, da bi izsledil, kam je zašel dečko. Zato pa se je začela med ljudmi širiti govorica, da ni izključeno, da je duševno precej omejeni oče sam odstranil otroka nasilnim potom. Z ozirom na te govorice je oblastvo uvedlo obsežno preiskavo proti Bratuši. V hiši so našli ožgane kosti, kar je dalo povod za sumnjo, da utegnejo te kosti biti v vzročni zvezi s sinom Bratuševim. Bratuša in njegovo ženo so aretirali in ju izročili sodišču v Mariboru. Na podlagi podatkov preiskave je državno pravdništvo res dvignilo proti Bratuši obtožbo, **da je umoril svojega sina, ga spekel, pojedel in kosti vrgel v smetišče! Porota je obsodila Bratuša na smrt na vešalih!**

Vse nemško časopisje, pa tudi italijansko, je zagnalo tedaj silen vrišč in prelivalo cele reke zgražanja nad moralno zprijenostjo in poživinjenostjo slovenskega ljudstva. Proglašali so Slovence za barbare in jih imenovali kanibale, češ da je sedno dokazano, da Slovenci jedo človeško meso kakor ljudožrci v osrednji Afriki. Nič ni koristilo, da so se Slovenci povsem upravičeno branili, da ne more biti ves narod odgovoren za grehe in zablode posameznikov: Slovenci so ostali v očeh nemške in italijanske javnosti — barbari, kanibali!

Če pa so bili strašni, že dogodek sam — če bi se bil res dogodil — obtožba državnega pravdništva, obsodba na smrt, ni pa nič manje strašen način, kakor se je vršila preiskava, ki je dovedla do take obtožbe in take obsodbe.

O tej preiskavi pripoveduje sedaj «Slovenski Narod»: Preiskavo je vodil **nemški sodnik,** osumljenec pa ni znal nemški. Zdravnik - izvedenec je bil takisto **Nemec,** ki je najdene kosti enostavno označil za človeške. (Ti ljubi Bog, čemu preveč natančnosti in vestnosti, ko je šlo za glavo slovenskega obtoženca?!)

Vrhu vsega pa je bil obtoženec, kakor smo že omenili, duševno precej omejen, radi česar je verjetno, da je nerodno odgovarjal, da se je še obtoževal, mesto da bi se branil. V resnici se je obtožba sklicevala tudi na lastno priznanje obtoženca. Menimo, da bi bilo ravno to dejstvo — duševna omejenost osumljenca — zahtevala tem večjo vestnost in natančnost od strani preiskovalnega sodnika.

Kasneje, po letih, pa se je izkazalo, da se je s tem senzacijonalnim kazenskim procesom in smrtno obsodbo zgodila strašna justična zmota in izvršil bi se bil tudi justični umor, da ni bil Bratuša pomiloščen v dosmrtno ječo! Izkazalo se je namreč, da se sploh ni izvršilo nikako umorstvo! **Bratušev sin se je pojavil nekje na Dolenjskem živ in zdrav.** V sramoto nemškega in tedanjega italijanskega tiska pa je dejstvo, da ga ni bilo niti enega lista med njim, ki bi bil toliko pošten, da bi bil popravil najstrašnejšo krivico, ki se je zgodila ne le Bratuši, marveč tudi imenu vsega slovenskega ljudstva. Ta krivica bi bila nezaslišana tudi v slučaju, da je Bratuša res umoril svojega sina, kajti — kakor smo že rekli — skrajna, zločinska krivica je, če se na vso vkupnost naroda vali odgovornost za eventuelne zločine kakega njegovega posameznika.

To občutijo krvavo na svoji koži ravno te dni nemški zasramovalci našega ljudstva. V Hanovru, med nemškim narodom, se je vršila te dni sodna razprava proti Nemcu Haarmannu, tej zveri v človeški podobi, ki je v svojem sadističkem nagonu umoril kakih 30, ako ne še več ljudi, jih razkosal in njih meso prodajal za klobase!! «Slovenski Narod» pa ugotavlja, da ga ni med nami, pretvezno barbarskimi Slovenci nikogar, ki bi hotel porabiti to priliko in vračati zob za zob, ki bi za ta grozodejstva moralno propadlega posameznika podtikal odgovornost vsemu nemškemu narodu in zmerjal Nemce z barbari in kanibali.

Za nas pa je še poseben, nedogledno važen razlog, da govorimo tu o kazenskem procesu proti po krivem obsojenem Bratuši. **V kričeči, porazni luči nam kaže ta proces nevarnosti, ki grozijo najvišjim interesom in celo tudi življenju ljudi in zanesljivosti kazenskega pravosodstva, če sodnik nima jezika obtoženčevega v polni oblasti, če se ne more povsem zanesljivo in neposredno sporazumeti z njim!** Tako nesrečno in za najvišje interese državljanov skrajno nevarno razmerje med sodnikom in slovensko stranko imamo sedaj na sodnijah v naši Julijski Krajini! Sodnik ne razume stranke in ta ne sodnika. V tem pa je neprestana nevarnost — krivorekov! Zanesljivost pravosodstva visi v zraku, ker ni nikoli nobenega jamstva, da so bile izpovedi stranke — tudi če je tolmač vesten — zabeležene točno po besedi in zmislu, kakor jih je podal zaslišanec. Ob taki proceduri je naš človek vedno v nevarnosti, da se mu zgodi največja krivica. Proces proti Bratuši in obsodba, izrečena nad njim po krivem, govorita v lapidarnem zlogu, kako grešno lahkomišljena je bila naša sodna uprava, ko je popolnoma pregnala naš jezik iz sodnih dvoran v naši pokrajini in ko je namestila sodnike, ki ne morejo govoriti z ljudstvom v njegovem jeziku! S tem ni kršeno samo načelo narodne in jezikovne pravičnosti, marveč se ustvarja tudi nevarnost za najvišje osebne materijalne in etične interese strank! In sloves zanesljivosti pravosodstva je stvar, ki gre do kože tudi državi, kajti: Iustitia regnorum fundamentum! Pravica je podlaga držav!

Proračun za državno gospodarstvo pred senatom

Za zvišanje pridelka žita

RIM, 18. Na začetku današnje seje senata, katero je otvoril predsednik Tittoni ob 15. uri, so bila predložena poročila o sledečih zakonskih načrtih: spremenitev v zakon kr. ukaza od 23. maja 1924, ki se tiče oprostitve priporočenih pisem od poštnine za občine in pokrajinske svete; spremenitev v zakon kr. ukaza od 1. maja 1924, ki določa nove pristojbine za pošiljanje propagandnih predmetov; poročilo o zakonskem načrtu, ki se tiče proračuna za mornarico, osobja javnih uradov za promet in imenovanja za podporočnika - zdravnika.

Sledila je nato razprava o proračunu ministrstva za državno gospodarstvo. Predvsem je govoril sen. Torrigiani o produkciji sploh, posebno pa o pridelovanju žita ter poudaril, da more Italija in mora pridelati toliko žita, kolikor ga rabi za svoje potrebe. Na podlagi raznih podatkov je govornik dokazal, da se pridelek žita lahko znatno zviša in da morajo poljedelci slušati opomin ministrskega predsednika, ki je pred dnevi proglasil v senatu dolžnost skrajnega izkoriščanja zemlje za pridelovanje žita. Govornik je mnenja, da bo Italija mogla tudi izvažati žito, ko se bo italijanski kmetovalec pričel zavedati te svoje dolžnosti. Ministru za državno gospodarstvo je položil na srce, da naj se dogovori s finančnim ministrom glede znižanja carine za umetna gnojila in poljedelske stroje, ter zaključil svoja izvajanja s poudarkom, da mora priti Italija v položaj, da bo pridelala toliko žita, kolikor ga rabi za svojo prehrano.

Sen. Nicolini je priporočil vladi, da naj obrne svojo pažnjo vzdrževanju gozdov, nakar je sen. Soderini pripomnil, da so neugodni vremenski pogoji lanske jeseni ovirali dela ob setvi, kar je bilo glavni vzrok, da je letošnja letina žita tako slabo izpadla. Vzrok splošnega padanja produkcije žita v Italiji je pa treba iskati tudi v dejstvu, da je v zadnjih dvajsetih letih število poljedelcev padlo od 10 milijonov na 8 milijonov, zaradi česar bo treba po mnenju govornika nadomestiti to pomanjkanje delovnih moči s poljedelskimi stroji. Tudi je govornik zastopal mnenje, da bi moral del milijarde in 700 milijonov, ki se jih na leto izda za gnojila, ostati doma, da ne bi torej ves ta denar šel v inozemstvo in da se bi moral zboljšati gospodarski položaj kmetovalcev, ako se hoče obustaviti stalno preseljevanje prebivalstva z dežele v mesta. Končno je poudaril, da je poljedelstvo preobremenjeno z davki, ter pozval vlado, da naj po možnosti ščiti produkcijo države.

Sen. Lusignoli je izrazil željo, da bi minister za državno gospodarstvo posvetil več pažnje trgovskim zbornicam, ki da bi morale biti središča vsega delovanja dežel ali pokrajin.

Sen. Raineri je nato govoril za uvažanje zmrznjenega mesa radi pomanjkanja živine, nakar je bil proglašen izid glasovanja. Sprejeti so bili vse predloženi zakonski načrti.

Jutri se bo razprava o proračunu za državno gospodarstvo nadaljevala.

Posl. Besednjak za narodno šolstvo

RIM, 18. Tekom razprave o proračunu naučnega ministrstva se je oglasil dr. Besednjak in utemeljeval sledečo resolucijo:

«Zbornica poziva vlado, da izpremeni svojo šolsko politiko napram drugorodnemu prebivalstvu. Zatrjuje, da je Gentilejeva reforma globoko zrevolucijonirala kulturno življenje Slovanov, ko je zatrla ljudske in srednje slovanske šole v Julijski Krajini. Smatra, da so ti ukrepi škodljivi koristim države, da nasprotujejo vsakemu pravu in da so v največjem nasprotstvu s temeljnimi pedagoškimi načeli, po katerih se pouk mladine ne more uspešno vršiti drugače, kakor edino-le v materinem jeziku in šola more le nadaljevati in izpopolnjevati prvo vzgojo, ki jo je dala otroku družina. Poudarja, da šolska reforma krši pravice družine in jemlje vzgojo tujerodcem (medklic naučnega ministra). Priznava neodpravljive pravice države, poudarja pa ravnotako neodpravljive pravice družine glede jezika, kakor glede vere. Toda država je zatrla te pravice, s čimer je moralno uzburkala prebivalstvo, katero navdaja v tem pogledu čut globoke krščanske pravičnosti. (Hrup). Smatra, da je Gentilejeva reforma izrazito raznarodovalna. (Medklici naučnega ministra). Izjavlja, da se bodo Slovani in Nemci z vsemi svojimi močmi borili proti tej vladni šolski politiki.

Zastopniki drugorodcev zahtevajo od vlade, da ravna ž njimi ravnotako, kakor zahtevajo Italijani, da se ravna z njihovimi sorojaki na Malti in v Tunisiji (medklici) in to v imenu enega edinega naravnega prava in ene edine pravičnosti.

Zaključuje z zahtevo, da mora vlada dobro in pravično ravnati z drugorodci, ki bodo mogli biti samo pod tem pogojem dobri državljani (hrup in pripombe).

Jugoslovenska vlada namerava strožje postopati proti separatistom

Jugoslavija se udeleži umetnostne razstave v Parizu

BEOGRAD, 18. Vladi prijazni listi doznavajo, da je vlada prišla do zaključka, da se separatistične skupine nočejo odzvati na popuščanje vlade z lojalnim postopanjem. Radi tega je vlada sklenila, da bo energično začela porabljati zakon, da se ščiti državna avtoriteta in prepreči vsaka prevratna agitacija.

Popoldne od 16. do 20.30 je ministrski svet imel dolgo sejo. Po predlogu ministra prosvete se je sklenilo, da se država udeleži velike svetovne razstave v Parizu meseca maja 1925. Vlada je sedaj določila odbor, ki naj stori potrebne korake za udeležbo na tej razstavi. V odbor so bili določeni pod predsedstvom ministra Šurmina načelnik ministrstva trgovine Krpan in načelnik umetnostnega oddelka Šenoa.

Dalje je vlada razpravljala o notranji politični situaciji na Hrvatskem, v Dalmaciji, Vojvodini in v Južni Srbiji. Poročalo se je o dogodkih v Imotskem, kjer so komunisti in radičevci skupno delali nerede in poskušali napasti sodišče, da osvobodijo aretirane somišljenike. Sklepi ministrskega sveta se drže tajno ter so po ministrski seji vsi ministri bili zelo rezervirani. Kakor se doznava, se je sprejel poseben sklep, da se o razpravi in o sklepih današnjega ministrskega sveta ne more izdati nobeno poročilo.

Kandidati Hrv. rep. seljačke stranke

Radić nastopi tudi v mariborskem okraju. Prepeluh kandidira v Ljubljani — Radić napada Korošca in Spaha

ZAGREB, 18. Vodstvo HRSS je objavilo v «Slobodnem Domu» nosilce radičevskih list. Razdelitev kandidatur je vrlo interesantna. Sam šef Stjepan Radić kandidira v treh eksponiranih okrožjih: na Štajerskem (mariborsko okrožje), v Hercegovini in v subotiški županiji. V Sloveniji kandidira za ljubljansko okrožje Albin Prepeluh. Podpredsednik dr. Vladko Maček ima istotako doznačena tri okrožja: mesto Zagreb, sremsko županijo in okrožje Pančevo-Bela crkva. Enako je preskrbljen poročičar Pavle Radić s kandidaturama v severni Dalmaciji ter v sarajevskem in banjaluškem okrožju; nadalje Radićev posebni prijatelj Karlo Kovačević s kandidaturama v požeški in velikobečkerečki županiji, dočim Radićev zet inž. Avgust Košutić nastopi znova v svojem dosedanjem «vilajetu» v južni Dalmaciji, Josip Predavec pa v novosadski županiji.

V treh okrožjih postavlja HRSS kar po dve listi: tako v zagrebški županiji, kjer nosi prvo listo Juro Valečić in drugo Mirko Neudoerfer; v varaždinski županiji z Medjimurjem, kjer sta nosilca list Blaž Šalamon in župnik Pavao Matica; končno v belovarsko-križevački županiji, kjer kandidirata seljaka Stjepan Uroić in Josip Čižmeković.

Kandidature v ostalih županijah so nastopne: v ličko-krbavski Marko Došen (književnik in trgovec); v modruško-reški seljak Petar Dobrinić; v virovitiški seljak Ivan Robić; v somborski Jure Valečić; v bihaćkem okrožju okrajni veterinar Ibrahim Pajazetović; v travniškem Ivo Čelan in končno v tuzlanskem dr. Juraj Krnjević, tajnik HRSS, ki je pravkar dopolnil poslansko polnoletnost.

Škartiralo je vodstvo HRSS med drugimi sedanje poslance: dr. Adžijo, dr. Rudolfa Horvata, dr. Ortnerja, Ilijo Martinovića, Franjo Vrtarja, Bartulovića in Jalžabetića.

Napram svojim zaveznikom ostaja Radić dosleden. Zajedničarje je gladko pustil na cedilu. Brezobzirno napada v današnjem «Slobodnem Domu» muslimana dr. Spaha in dr. Korošca. Spahu obeta v ciničnem tonu, da mu bo muslimansko volilstvo dne 8. februarja prerezalo vrat, da postane politični mrtvec. Dr. Korošču zamerja Radić govor na zborovanju zaupnikov v Celju, češ da se je pokazal premalo odločnega republikanca.

Fan Noli zbežal?

Prebivalstvo na strani upornikov — Sovjetski zastopnik v Tirani

BEOGRAD, 18. (A.) Tekom včerajšnjega dne so čete bega Cena zasedle kraj Piškopea in vso pokrajino okoli Krume. Vladne čete so se umaknile do bregov Drine. Mnogo pristašev Fan Nolija je prestopilo k vstašem. Prebivalstvo je na strani upornikov in jih je sprejelo z velikim navdušenjem.

Vesti, ki so prispele danes zvečer v Beograd preko Prizrena, naznanjajo, da je Fan Noli zbežal. Ako se vest potrdi, so uporniki dosegli svoj namen.

Iz Tirane poročajo, da je tja prispel sovjetski zastopnik Krakovjevski s sedmimi uradniki, med katerimi je tudi 1 ženska.

List „Journal" o albanskih dogodkih

PARIZ, 18. List «Journal», ki se bavi na dolgo in široko z albanskimi dogodki, pravi, da isti nikakor ne morejo povzročiti mednarodnega konflikta.

SOVJETSKA MISIJA V ALBANIJI

TIRANA, 18. V spremstvu svojih funkcijonarjev je prispel semkaj Krakovjevski, načelnik sovjetske misije v Albaniji.

Angleška zbornica

Liberalci očitajo vladi, da ne rešuje vprašanja brezposelnosti — Ustanovitev državnega gospodarskega odbora — Zakon o zaščiti industrije — Odobritev odgovora na prestolni govor

LONDON, 18. Na včerajšnji seji poslanske zbornice se je nadaljevala debata o odgovoru na prestolni govor. Liberalec Wedwoodbon je predložil dopolnilni predlog, v katerem očita vladi, da ni nič ukrenila v svrho ublažitve brezposelnosti ter da nalaga prednostne pristojbine, ki bodo povzročile podražitev življenskih potrebščin. Minister Baldwin izjavlja, da se zakon o zaščiti britanske industrije predloži zbornici v začetku prihodnjega leta. Vlada namerava predložiti zbornici v odobritev resolucije, ki so bile sklenjene na zadnji državni gospodarski konferenci, in bo ustanovila državni gospodarski odbor v svrho proučevanja draginje življenjskih potrebščin. Baldwin je dodal, da upa, da se nakaže v te namene letno milijon šterlingov in izdela načrt, ki bo razne dele imperija oproščal slehernih pristojbin pri izvažanju živil.

Po Baldwinovem mnenju bo izvršitev Dawesovega načrta pospešila stabilizacijo položaja v osrednji Evropi. Tej izvršitvi moramo posvetiti vse svoje sile, sicer je nemogoče popolnoma vzpostaviti gospodarsko zaupanje, ki je absolutno potrebno pri obnovi evropskega gospodarstva.

Lloyd George izjavlja, da Baldwin v resnici namerava uvesti splošne pristojbine, a da noče tega odkrito priznati.

Poslanec Snowden ne vidi nikake razlike med protekcijonizmom in zakonom za zaščito industrije. Na vprašanje na neko interpelacijo odgovarja minister javnih del, da je znašalo število delavcev, ki so vpisani v strokovnih organizacijah, do konca 1923. leta 5 milijonov 405.000 napram 8 milijonom 336.000 delavcev, ki so bili vpisani l. 1920. v strokovnih organizacijah.

Zbornica je s 339 glasovi proti 151 odklonila dopolnilni predlog liberalnega poslanca Weedwoodben k odgovoru na prestolni govor. Odgovor na prestolni govor je bil odobren z vzklikom.

Politika francoske radikalne soc. stranke

Sodelovanje Anglije in Francije za vzpostavitev svetovnega miru

PARIZ, 18. V svojem govoru, ki ga je imel kot zastopnik predsednika Herriota sen. Paquet v izvršilnem odboru radikalne socijalistične stranke, je izjavil, da se nadeja, da bo angleška konservativna vlada nadaljevala britansko zunanjo politiko ter proučevala s Francijo vse probleme, ki so v najtesnejši zvezi z vzpostavitvijo miru. Francija, je rekel govornik, se ni vmešavala v angleško-egipčanski konflikt, vendar pa se zanima za vsa vprašanja, ki se morejo tikati islamskega sveta. Radikalna socijalistična stranka bo napram Nemčiji nadaljevala politiko, ki jo je že pokazal Herriot.

Španija zahteva od Francije izročitev Blasco Iban z-a

Romanopisec obdolžen žalitve španskega kralja

MADRID, 18. Vrhovni državni pravdnik je predložil okrajnemu sodišču Buena Vida (Madrid) zahtevo, da prične sodno postopanje proti romanopiscu Blasco Ibanez-u, ki je obdolžen žalitve španskega kralja.

PARIZ, 18. Kakor poročajo iz Madrida listu «Chicago Tribune», bo španska vlada zahtevala od Francije izročitev romanopisca Blasco Ibanez-a, ker je v svoji poslednji protimonarhistični brošuri «Alfonz XIII. razkrinkan» žalil španskega kralja.

Obstoja jako majhna verjetnost, da bo francoska vlada izvršila zahtevo Španije. Herriotova vlada je ponovno opozorila španskega poslanika, da ne more upoštevati protestov španske vlade, ki merijo na francosko notranjo politiko. Poslednja, na Blasco Ibanez-a nanašajoča se nota bo najbrž predložena francoski vladi, toda Francija ne bo nanjo odgovorila.

Po mednarodnem pravu se ne smejo politične žalitve uvrščati med navadne zločine, za katere je mogoč izgon. Ko je Blasco Ibanez zvedel za te namere španske vlade, je izjavil, da se povrne v Španijo šele takrat, ko bo proglašena republika. Smešno si je misliti, je nadaljeval Blasco Ibanez, da bi me predala Francija maščevalnosti diktatorja gen. Primo de Rivera.

Upor plemena Angeras v Maroku

Srditi boji med vstaši in Španci

TANGER, 18. V maroški situaciji ni zaznamovati nikakih sprememb. Domači in španski listi ne pišejo prav nič o vojaških operacijah. 25 tisoč španskih vojakov se bori proti plemenu Angeras, ki se je uprlo. Na več krajih je prišlo do srditih bojev, da se vzpostavi red. Vest, ki jo prinašajo nekateri listi in ki pravi, da se čuje v Tangerju grmenje topov, je izmišljena.

Največji parnik na svetu

LONDON, 18. Včeraj so se zaključili devetdnevni poskusi s parnikom «Aorangi», ki je največji in najhitrejši potniški parnik na svetu. Zgrajen je bil v Govanu na Clyde ter obsega 23.000 ton. Parnik se bo uporabljal za prevažanje potnikov med Vancouverom in Avstralijo.

Fašizem v pravi luči

Seja poslanske zbornice, ki se je vršila v sredo zvečer, je odločilnega pomena za nadaljnji razvoj političnih dogodkov v Italiji, v prvi vrsti pa za usodo fašizma samega. Vsled nerednosti pri brzojavni agenciji smo mogli priobčiti le zaključni del seje, medtem ko je izostalo poročilo o prvem delu, iz katerega je razvidno, zakaj je pravzaprav on. Boeri podal ostavko.

Znano je, da je državni pravdnik v Milanu vložil prošnjo na predsedstvo zbornice, naj zbornica dovoli sodnijsko postopanje proti podpredsedniku poslanske zbornice on. Giunti. G. Giunta je obdolžen, da je eden izmed naročilcev napada na fašistovskega disidenta stotnika Fornija. Napad se je izvršil 12. marca 1924. med volilnim bojem, na postaji v Milanu. Forni se je nahajal v družbi rag. Giroldija, ki je bil tudi močno pretepen, in bivšega župana v Alessandriji Raimondo Sala. Dokazano je, da so napad izvršili milanski fašisti. Stotnik v prost. milici Ciniselli je izjavil Forniju, da je napad organiziral zloglasni Dumini Amerigo po nalogu comm. Rossija, načelnika tiskovnega urada notranjega ministrstva. Ciniselli je te izjave potrdil državnemu pravdniku. Pozneje je Forni izpovedal, da je Rossi dal nalog Duminiju sporazumno z g. Giunto in comm. Marinellijem. Napad je bil naročen iz Rima, ker je Forni v svojem volilnem govoru v Bielli dne 9. marca napadel Mussolinijeve svetovalce, da izrabljajo fašizem. Na poziv prefekta v Paviji je Forni pozneje pojasnil, da je mislil predvsem na Rossija in Giunto.

V podkrepitev svoje prošnje za izročitev sodišču g. Giunte navaja državni pravdnik okrožnico poslanca Giunte, v kateri sta označena Forni in Sala kot najhujša sovražnika fašizma; vsled tega jima je treba onemogočiti življenje v Milanu. (Okrožnica je bila včeraj objavljena v našem listu). Radi vsega tega je on. Giunta obdolžen, da je sporazumno z Rossijem in Marinellijem pripravil Duminija, Volpija in druge do tega, da so napadli Fornija in Giroldija.

On. Giunta je v torek podal ostavko, da bi se njegovi tovariši v zbornici — kakor sam pravi v pismu na predsednika zbornice — lahko svobodno izrekli o prošnji državnega pravdnika za izročitev. Kakor da bi hotel vplivati na poslance, naj sprejmejo prošnjo za izročitev, je «nedolžni» Giunta dodal, da mu bo dal ta proces priliko, da dokaže, kako nesramno spletkarijo njegovi nasprotniki proti njemu. Seja poslanske zbornice, ki se je vršila v sredo, pa je pokazala, da je hotel Giunta s tem le slepiti javnost, češ da se čuti nedolžnega. V resnici pa je že vedel, da fašistovska zbornica ga ne bo izročila sodišču; saj je vedela vsa rimska javnost, da se je pojavila med fašisti močna struja, ki je za odločno protiofenzivo proti nasprotnikom fašizma, struja, ki bo prevladala v zbornici pri razpravi o ostavki g. Giunte.

In res, ko je prečital predsednik zbornice pismo, s katerim mu je Giunta naznanil ostavko od podpredsedstva zbornice, je povzel besedo fašist Oriano. Dejal je, da je treba preprečiti, da bi najboljši fašisti (Giunta) prišli v zasedo nasprotnikov. Prišel je trenutek, da fašisti končno vzkliknejo: «Basta!» (Dovolj je tega!). Proti predlogu poslanca Oriano, naj se ostavka ne sprejme, je nastopil liberalec Boeri. V zbornici je tedaj nastal strašen nemir in ropot. Mussolini je zavpil proti Boeriju: «Odstopite, sramujte se!» Ostavka g. Giunte je bila nato zavrnjena. Mussolini je tedaj pozval k sebi Boerija; pričela sta se hudo prerekati, dokler ni Mussolini zabrusil Boeriju v obraz: «Vrnite mandat, vi, ki ste bili izvoljeni na državni listi!» Boeri je nato odšel iz zbornice ter spisal pismo na predsednika zbornice, s katerim je podal ostavko kot poslanec.

Ta seja je pokazala, da je fašizem nastopil pot reakcije, ki gre preko raznih prošenj sodnijskih oblastev, oziroma državnih pravdnikov, torej preko zakona. Isti Mussolini, ki je nedavno svečano obljubljal v zbornici, da bo vzpostavil zakon, je zahteval od Boerija, da odstopi, ker je bil za to, da se sprejme ostavka g. Giunte in pozneje tudi izročitev sodišču. «Come vuoi parlare della situazione, quando un deputato si sottrae all'azione giuridica?» (Kako hočeš govoriti o položaju, ko se poslanec (Giunta) odtegne sodnemu postopanju) je odgovoril včeraj neki stotnik svojemu tovarišu stotniku na vprašanje, kakšen je politični položaj in ali je čital večerne liste. Ta zanimivi razgovor se je vršil sinoči v tramvaju, ki pelje proti Sv. Soboti. Dovolj jasno nam kaže, kaj meni javnost o zbornici — zakonodajni instituciji —, ki noče izročiti poslanca sodišču, ker bi ji bila gotova razkritja morda neprijetna.

Proračun ministrstva pravde sprejet

RIM, 18. Zbornica je z 290 proti 24 glasovom sprejela proračun ministrstva pravde.

Zvišanje pristojbin za blagovni promet v Franciji

PARIZ, 18. Vrhovni svet državnih železnic je sklenil, da se za dobo od 1. januarja 1925 do 31. decembra 1925 zvišajo pristojbine za blagovni promet za 7.4 procentov.

Protokol o zaščiti grških manjšin v bolgarski zbornici

SOFIJA, 18. Vlada je predložila poslanski zbornici predlog, da se ratificira protokol o zaščiti grških manjšin v Bolgariji. Protokol je podpisal bolgarski zunanji minister Kalkov v Ženevi.

Nov podpredsednik sveta ljudskih komisarjev

MOSKVA, 18. Ljudski komisar za notranjo trgovino Lejava je bil imenovan za podpredsednika sveta ljudskih komisarjev. Komisarijat za notranjo trgovino prevzame Šeinman, bivši ravnatelj državne banke in član ruske delegacije za angleško-ruska pogajanja.

Povišanje kapitala sovjetske državne banke

MOSKVA, 18. Svet ljudskih komisarjev je sklenil, da zviša glavnico državne banke od 50 na 100 milijonov.

Nikakih pogajanj med Rusijo in Romunijo radi Besarabije

BUKAREST, 18. Poluradno glasilo «Victorul» dementira vest, glasom katere bi sovjetska vlada predlagala Romuniji, da se pričnejo pogajanja v svrho rešitve besarabskega vprašanja.

Avstrija odpravi armado

PARIZ, 18. Z ozirom na semkaj dospele vesti menijo, da bo Avstrija odpravila svojo vojsko. «Agence Havas» objavlja brzojavko, ki natančneje razlaga to namero ter izjavlja, da Avstrija noče nobene vojne. V slučaju vojnih zapletljajev se bo varnost in mir v notranjosti mogel ohraniti s policijo in orožništvom. Avstrija ne potrebuje vojske, ker bi stala več kot dva milijona funtov šterlingov letno. Agencija Havas dodaja, da se mora ta namera s stališča finančnega položaja Avstrije prav prisrčno pozdravljati.

Vpeljava zlate drahme v Grčiji

ATENE, 18. Kongres industrijcev in brodolastnikov je sklenil, da se skliče konferenca, ki bo proučevala vprašanje vpeljave zlate drahme in stabilizacijo tečaja papirnate drahme.

Stresema in vrnil mandat za sestavo nove vlade

Odločilni sklepi centruma in ljudske stranke

BERLIN, 18. Parlamentarna frakcija centruma je objavila izjavo, v kateri zatrjuje, da odklanja sodelovanje v desničarski vladni koaliciji in bo vstopila v ono vlado, ki garantira, da bo nadaljevala politiko, ki bo v skladu s težnjami centruma. Ko je ljudska stranka zvedela za to odločitev centruma, je tudi sklenila, da se ne udeleži sestave nove vlade. Radi teh sklepov je sporočil Stresemann predsedniku republike, da vrača mandat za sestavo nove vlade.

DNEVNE VESTI

Predložitev obrtnih dovoljenj

Tržaška mestna občina je podaljšala v sporazumu s kr. kvesturo rok za predložitev obrtnih dovoljenj (licenc) radi obnovitve do 24. t. m. vključno.

Opozarjajo se prizadeti obrtniki, da stopijo po tem dnevu v veljavo sankcije, predvidene v zakonu, t. j. zapretje lokala. Naj torej nihče ne zamudi tega roka, ki je zadnji in se ne bo več podaljšal.

Tudi Korošec je šel med - edinjaše!

Na zboru zaupnikov «Slovenske ljudske stranke», ki se je vršil v Celju dne 11. decembra, je podal nje načelnik dr. Korošec obsežno poročilo. Med drugim je izvajal: «Ne prikrivamo si, da se v dnevnem življenju nahajajo nasprotja, a naša naloga je, ta nasprotja omiljevati in odpravljati, a ne jih uporabljati za medsebojni boj. Kdor hujska stan proti stanu, ni iz naših vrst. Prepričani smo, da s tem ravnamo v duhu krščanstva, ki z ljubeznijo in pravico spaja vse različne stanove v višje organizme, v narode in države... Mi smo stranka slovenskega občestva, slovenskega naroda. In za vse hočemo in bomo skrbeli po načelih krščanskega socijalizma... Iz tega dejstva pa izvajamo zase sveto dolžnost, da moramo ravno mi gledati s širšim pogledom na vsakokratno politično situacijo ter jo presojati s stališča vsega naroda in ne samo z vidika manj ali bolj ozkega strankarskega stališča.» In proti koncu: «Ne klerikalci, ne liberalci, ne socijalisti, ne komunisti so danes v ospredju, ampak v tem trenotku je na dnevnem redu ves slovenski narod. Nikogar ne odklanjamo, vse rabimo v solidarno borbo za slovensko stvar.»

S temi svojimi izjavami je šel tudi dr. Korošec med «edinjaše». Opozoriti pa ga moramo, da so, kakor z drugih, tako tudi in še posebno s strani njegove stranke vedno zasramovali naš list in naše vodstvo, da smo brez programa, ljudje brez načel in idej, da smo neslani «solzarji», in to zato, ker smo obsojali in obsojamo naš organizem razkrajajoče strankarstvo, ker smo vedno trdili, da si naše ljudstvo v svojem trdem boju za obstanek ne sme privoščati luksusa kakega kulturnega ali razredno opredeljenega medsebojnega boja, marveč, da mora iskati le tisto, kar nas more združevati v enotno fronto, ne pa iskati povodov za cepljenje v sovražne si tabore. Ravno presojanje našega položaja s tega vidika nam je vsililo našo sedanjo borbo proti goriškim razkolnikom, ki proglašajo bojni klic: **z vami Tržačani nikoli in v ničemer! Sami hočemo biti, brez vas in proti vam, pa naj le streha gori nad našo slovensko hišo!**

Če so bile besede dr. Korošca iskrene, potem je — če razume sedanji položaj našega ljudstva v tej pokrajini in če res sočustvuje z njim — njegova sveta dolžnost tudi ta, da zakliče svojim idejnim bratom v Gorici: ne tako dalje, ker vaša politika sovraštva in razkrajanja ubija odporno silo naroda v težkem času, ko je koncentracija vseh sil, strnitev v enotno politično organizacijo, najvišja dolžnost vseh, ki hočejo koristno služiti stvari naroda!

Na vsak način pa tvorijo edinjaške besede dr.a Korošca, glavarja «Slov. ljud. stranke», najhujšo obsodbo besnila goriških razkolnikov.

Položaj upnikov „Banca Adriatica"

Konsorcij upnikov Banca Adriatica razglaša: Z ozirom na novi predlog za poravnavo in tudi z ozirom na to, da se v najkrajšem času sestane k seji upravni odbor «Banca Adriatica», je imel odbor upnikov sejo, na kateri je vzel z zadoščenjem na znanje, da je bila končno stavljena takšna ponudba, da se lahko vzame v poštev. Vendar pa je odbor ugotovil, da se predlog v obliki, v kateri ga je predložila skupina finančnikov, katera namerava posredovati za ureditev banke, ne more sprejeti. Odbor konsorcija upnikov je izrazil svoje stališče v sledeči resoluciji: Odbor upnikov Banca Adriatica je proučil načrt poravnave, ki ga je predložil odv. Dompieri v imenu skupine finančnikov s pismom od 9. t. m., naslovljenim na poravnavnega upravitelja odv. Benedetti-ja, ter spoznal omenjeni predlog za nesprejemljivega v njegovi sedanji obliki, zlasti vsled tega, ker je ponudba 40% v korist upnikom z obveznicami premajhna. Odbor smatra novi predlog za podlago za nadaljnja pogajanja, katera pa bodo mogla imeti uspeh le pod sledečimi pogoji: 1) ponudba v prid upnikom z obveznicami in večjim vlagateljem se mora zvišati; 2) skupina finančnikov se izrecno obveže, da bo izvršila v polnem obsegu obveze banke glede izročitve vrednostnih papirjev; 3) upniki dobijo obveznice, s katerimi lahko pridejo še do večjega dela svojih tirjatev, in sicer v razmerju z aktivami banke, ki bi bile večje nego gotova svota, katera bi se določila.

Novi odbor, o katerem je beseda v sporočilu odbora upnikov, vsebuje glede upnikov sledeče ponudbe: Prednostne tirjatve bi se povrnile v polnem obsegu. Ravno tako bi se v celoti plačali davki, poravnavni stroški in poravnavne pristojbine, kavcije, ki so jih položili uradniki, zaostale uradniške plače in sploh vse tirjatve, ki se morajo smatrati za prednostne. Manjšim vlagateljem bi se izplačale vloge v celoti, ostalim vložnikom pa v znesku 60%. Vsem drugim upnikom bi se izplačalo 40% glavnice z obrestmi do 20. oktobra 1924. Plačevanje bi se vršilo na sledeči način: 50% bi se izplačalo v 14 dnevih po potrditvi poravnave in ostalih 50% v šestih mesecih po dnevu, ko je bil izplačan prvi obrok.

Senzacijonelen proces v Gorici

V sredo se je zaključil v Gorici kazenski proces proti tamkajšnjemu odvetniku dr. Bassi-ju. Dr. Bassi se je naselil v Gorici po vojni in si je znal pridobiti zaupanje tudi med našim ljudstvom, posebno med vojnimi odškodovanci. Sicer ni to osamljen slučaj, temveč je žal med našim ljudstvom že stara «moda», da se raje obrača k tujcu nego k domačinu, naj že gre za trgovca, odvetnika, zdravnika ali za kateregakoli drugega specijalista. Obžalovanja vredno je, da naši ljudje sami ne uvidevajo svoje zmote, temveč da prihaja spoznanje še le po razočaranju in po škodi, ko je že prepozno.

Obravnava proti odvetniku Bassi-ju se je začela že pretekli četrtek na goriškem tribunalu. Obtoženec je bil obdolžen, da je v dobi med mesecem novembrom l. 1923. in med mesecem avgustom l. 1924 večkrat poskušal v Ročinju izkopati in se polastiti denarja, katerega je ugrabil Ignac Kos pok. Francu Kregau iz Ročinja, potem ko gaje bil zaklal s sekiro, in da je vrazn h dobah l. 1923 in l. 1924, ki niso točno dognane, poskušal v Ločniku izkopati in se polastiti denarja, izvirajočega iz tatvine, katero je zagrešil Eugen Fürst na škodo grofice Pavle della Torre. Razen tega je bil odv. Bassi obtožen še zločina podkupovanja, ker je v juniju l. 1924 zapeljal jetniškega paznika Josipa Bolognese, da je trpel in podpiral tajno dopisovanje med zaprtim Ignacem Kos in med njim samim, in zločina nedovoljenega prilaščevanja naslova javnega uradnika, ker se je v juliju l. 1924 izdajal napram Mariji in Antonu Jug za finančnega stražnika. Z odvetnikom Bassijem je bilo na zatožni klopi še 6 drugih obtožencev in sicer trgovski agent Aldo Andrea Borri iz Kopra, modistinja Cecilija Nela Batič iz Vižovelj, toda živeča v Trstu, zidar Franc Furlan iz Zdravščine, jetniški paznik Poberaj iz Dunaja, toda prebivajoč v Solkanu, in jetniški paznik Franc Dall'Aira iz Barija. Ta šestorica je prišla na zatožno klop zategadelj, ker je eden več drugi manj, tudi udeležena na zločinih, radi katerih je obtožen odv. Bassi, toda glavni junak procesa je bil odv. Ugo Bassi iz Cunea doma, ki se je kakor že omenjeno, po osvojenju naših krajev naselil v Gorici kot odvetnik in ki je dobro znan tudi našemu ljudstvu. Bassi-ja sta zagovarjala odv. Driussi iz Vidma in odv. Ferrero iz Trsta, Borri-ja odv. Miagostovich, Batičevo odv. Vinci, Furlana odv. Vaglilla, Bolognese-ja odv. Targioni, Poberaja odv. Tonkli in Dall'Airo odv. Chiabov.

Razprava je trajala cel četrtek, petek in soboto preteklega tedna ter se je nadaljevala v pondeljek in v sredo. V sredo ob 6. uri zvečer je bila obravnava končana in senat se je umeknil na posvetovanje, ki je trajalo do 9.15. Potem je bila razglašena sledeča razsodba: odvetnik Bassi je bil obsojen radi podkupovanja in ker se je izdajal za javnega uradnika na pet mesecev in 28 dni zapora. Bolognese na pet mesecev in 25dni in Furlan na pet mesecev 10 dni zapora. Vsi ostali obtoženci so bili oproščeni.

Goriška javnost, zlasti pa sodniški in odvetniški krogi so zasledovali potek procesa z veliko napetostjo. Ravno tako pa seveda tudi občinstvo na deželi, med katerim si je znal pridobiti odv. Bassi, kakor rečeno, precejšnje zaupanje.

— **Promocija.** Včeraj je bil na tukajšnji trgovinski univerzi promoviran g. Robert Dekleva za doktorja gospodarskih in trgovinskih ved. Čestitamo!

— **Odprava potnih listov.** Med jugoslovensko in italijansko vlado se vrše pogajanja za odpravo potnih vizumov. Kakor javljajo iz Rima, je Italija pripravljena odpraviti potne vizume. Ta odprava se ima izvršiti že početkom prihodnjega leta.

— **Tovariši Šilvester, Fran in Bogomil, oglasite se brže-bolje pri predsedniku.**

Društvene vesti

DVE PREDSTAVI PRI SV. JAKOBU

V nedeljo popoldne ob 3.30 ponovi «Čitalnica» pri Sv. Jakobu zadnjič velezabavno komedijo «Madame Bonivard», pri kateri sodeluje naši dobri znanci iz preširnega našega gledališča pod režijo g. M. Sile. Tako bodo imeli priliko tisti, ki niso mogli dobiti mesta pri obeh predstavah, da se enkrat pošteno nasmejejo.

V večerni predstavi, ob 8. uri, se pa uprizori zelo zanimiva trodejanka D. Niccodemija «Scampolo». — «Scampolo» se je prevedel pred kratkim na slovenščino, tako da bo ta predstava sploh prva uprizoritev tega dela v predstava sploh prvi uprizoritev tega dela v slovenskem jeziku. Igro režira A. Širok.

— **S. D. «Adria».** Danes, v petek, odborova seja ob 20. uri v navadnih prostorih. Radi važnosti dnevnega reda je prisotnost vseh odbornikov nujno potrebna.

— **Tržaški veslarski klub «Sirena».** Z ozirom na društveno zabavo, ki se bo vršila dne 28. t. m. v «Sala Tina di Lorenzo», prosimo, vsa tržaški društva, da nam tekom prihodnjih dni pošljejo imenik oseb oz. družin lastnih članov, da se jim bodo poslala vabila za gornjo zabavo. Naslov kluba T. V. K. «Sirena», Trst, Barkovlje.

— **Javna knjižnica šentjakobske «Čitalnice»** bo radi društvenega občnega zbora odprta v nedeljo, 21. t. m., izjemoma le od 9.30 do 10.30 predpoldne.

— **XXL redni občni zbor «Čitalnice» pri Sv. Jakobu** se bo vršil vnedeljo, 21. t. m. ob 10. dopoldne s sledečim dnevnim redom: pozdrav predsednika, poročilo tajnika, poročilo blagajnika, poročilo gospodarja, poročilo knjižničarja, poročila raznih odsekov, poročila pregledovalcev računov, volitev novega odbora in slučajnosti. — Dolžnost vsakega člana je, da pride v nedeljo na ta občni zbor. — Odbor.

Iz tržaškega življenja

— **Še o nesreči v fotografičnem ateljeju.** Varnostno oblastvo ni še pojasnilo vzrokov grozne nesreče v fotogr. ateljeju v ul. Madonnina, katere žrtev je bila mladi gledališki umetnik Krištof Hassbacher. Zdi se pa, da je prišlo do tragičnega dogodka v gotovi meri radi neprevidnosti fotografa, kajti Demarinis je bil po zaslišanju odveden v zapor v ulici Coroneo. Zaslišane so bile tudi druge osebe, ki so se nahajale v čakalnici v ateljeju, a njihove izjave niso pripomogle k pojasnitvi čudnega dogodka. Eksplozija je povzročila precej škode tudi v bližnji brivnici, kjer so se nahajale tri osebe, in v trgovini jestvin Ivana Steibel.

— **Nezgoda nerodnega strelca.** 15-letni Albin Ravber, sin lastnika prodajalne kuriva, ki se nahaja pri Sv. Mariji Magdaleni zgornji št. 563, je predvčerajšnjim popoldne iztaknil nekje v smeteh — tako pravi dečko — staro puško tipa «Flaubert». Nesel jo je domov in včeraj opoldne jo je hotel v prodajalni preiskusiti. Toda pri tem je ravnal tako neprevidno, da se je puška, ki je bila nabasana, sprožila in krogla je obtičala dečku v desni nogi. Neprevidni dečko je dobil potrebno pomoč v mestni bolnišnici.

— **Usodni sledovi prstov na blagajni.** Kakor znano, so se pred kakimi tremi tedni neznani zlikovci vtihotapili v urad Javnih skladišč v prosti luki V. E. III ter vlomili blagajno, v kateri so našli kakih 30.000 lir plena. Policija si je delj časa zaman prizadevala, da bi izsledila drzne vlomilce, končno pa je menda vendarle prišla na pravo sled. Na blagajni so se namreč našli odtisi prstov, ki so bili fotografirani. Posebni strokovnjaki, dodeljeni kriminalnemu arhivu, so nato te odtise primerjali z odtisi prstov znanih vlomilcev, katerih slike so shranjene v arhivu. Pri tem so spoznali, da so odtisi, ki so se našli na blagajni, popolnoma enaki odtisom 29-letnega Ernesta Saiz iz Trsta starega znanca policije. Na podlagi teh podatkov je Saiz bil predvčerajšnjim aretiran. — Mož sicer zanika, da bi bil imel pri navedenem vlomu svoje prste zraven.

— **Žrtev avtomobila.** V zadnjem času se nesreče, ki jih povzročujejo avtomobili, dogajajo nenavadno pogostoma. Skoro ne mine dan, da ne bi kdo moral v bolnišnico s polomljenimi udi. Včeraj je prišel na vrsto 15-letni mehaniški vajenec Dezider Peteros, stanujoč v ulici Chiozza št. 81. Okoli 16. ure je deček končal svoje delo v tovarni strojev «Stabilimento Tecnico Triestino» pri Sv. Andreju ter se odpravil domov. Ko je stopil na cesto, je zapazil, da prihaja od Lloydove ladiedelnice tovorni avtomobil; hoteč se mu izogniti, se je Peteros spustil v tek čez cesto. Nesrečno naključje je naneslo, da je v istem hipu privozil v nasprotni smeri neki osebni avto, ki ga deček ni zapazil. Radi premajhne razdalje se šoferju ni posrečilo ustaviti avtomobila. Nesrečni deček je prišel pod kolesa, ki so ga strašno zdelala. Z istim avtomobilom je bil prepeljan v mestno bolnišnico, kjer je zdravnik dognal, da ima poleg številnih hudih poškodb po glavi in rokah tudi na kompliciran način zlomljeno levo nogo. Peteros je bil sprejet v kirurgični oddelek in se bo moral zdraviti 2 meseca.

Šofer, 36-letni Matej Pergolis, stanujoč v ul. Sanità št. 14, je bil odveden na policijski komisarijat v ulici Sanità, kjer je bil zaslišan. Zdi se pa, da mož ni kriv nesreče, kajti nekateri očividci so izjavili, da ni vozil prenaglo.

— **Ponesrečen parnik «Beograd» rešen.** Kakor smo svoječasno poročali, je jugoslovenski parnik «Beograd», last paroplovne družbe «Jadranska Plovitba», v noči od 5. na 6. t. m., trčil z jugoslov. parnikom «Marija» par milj od morske obale pri Orseri. Pri tej priliki je bil «Beograd» radi hudih poškodb v veliki nevarnosti, da se potopi. Radi tega ga je dal kapitan napeljati z vso paro na neko sipino, kjer je nasedel. Sicer je bil parnik s tem rešen, vendar je bil popolnoma nesposoben za plovbo. Šele pred par dnevi je bil parnik s sredstvi, ki jih je dala na razpolago tržaška paroplovna družba Tripcovich, toliko popravljen, da se je mogel vsaj za silo vzdržati na površju. Predvčerajšnjim ga je vlačilec zavlekel v naše pristanišče in včeraj so ga spravili v ladjedelnico pri Sv. Roku. Blago, s katerim je bil natovorjen parnik, je bilo medtem že prepeljano z velikimi prevoznimi barkami v Trst in večinoma izkrcano v prosti luki Duca D'Aosta. Prvi častnik, ki je vršil službo na krovu «Beograda» v času nesreče, pravi, da je prišlo do trčenja radi dežja, ki je bil tako gost, da ni bilo mogoče razločevati pozicijskih luči na drugi ladji; razločeval je le belo luč, po kateri je tudi uravnal smer parnika. Šele v veliki bližini je nenadoma zapazil rdečo luč; tedaj je naglo menjal smer ter oddal svarilne signale s sireno, a je bilo prepozno. «Marija» se je zaril z nosom v «Beograd», ki je dobil na zadnjem delu veliko luknjo, skozi katero je začela voda udirati v notranje prostore. V kritičnem trenutku je prihitel na krov kapitan, ki je dal parnik zapeljati na sipino in ga tako rešil. Kljub veliki nevarnosti je vse moštvo izpolnilo svojo dolžnost; posebnega priznanja je vredno osobje pri strojih, ki je ostalo na svojih mestih, čeprav je voda udirala v strojne prostore.

Iz tržaške pokrajine

— **Sv. Peter na Kresu.** Skupina diletantov v Sv. Petru na Krasu priredi v nedeljo, 22. t. m. ob 3.30 pop. v občinski hiši, žaloigro «Seljanka». K obilni udeležbi vabi — Odbor.

Vesti z Goriškega

—**Sreča v nesreči.** Z ozirom na našo, v torkovi številki priobčeno vest pod gornjim naslovom, nas je g. Grusovin naprosil, da priobčimo sledeči popravek, kateri prošnji rade volje ustrezamo, ker nočemo nikomur delati krivice. Nam je bila pač dotična vest tako predana, kakor smo jo priobčili. Popravek se glasi sledeče:

«Popis dogodka ne odgovarja resnici. Res pa je, da je tovorni avtomobil vozil s Sv. gore kar najbolj počasi in previdno. Nenadoma in povsem nepričakovano mu je prišel nasproti voz, kateri je bil brez predpisane luči in v katerega sta bili vpreženi dve muli, voznika pa ni bilo blizu. Četudi je šofer neprestano trobil, je živina nadaljevala svojo pot oziroma celo obrnila na levo stran. Kljub vsej šoferjevi previdnosti je bila nesreča neizogibna in to samo vsled krivde lastnika voza, ki je tačas popival v Kanclerjevi gostilni v Solkanu in ki je prišel na lice mesta šele 20 minut pozneje.»

Istočasno popravljamo tudi našo torkovo vest o svetogorskem svetišču, katero nam je predala ravnoista oseba, v toliko, da je v soboto bila pokrita samostanska zgradba, ne pa bazilika.

— **Prijazen stric.** Preteklo soboto je došlo med 17-letnim Romanom Pavletič in njegovim stricem Francem Poberaj iz Solkana št. 252, radi nekih drvi do prepira, tekom katerega je prijazni stric lopnil svojega nečaka z obličem po glavi. Pavletič se je zatekel v goriško bolnico, kjer bo moral ostati kakih 10 dni, dokler ne izginejo posledice stričevega prijaznega ravnanja.

— **Grozna žrtev vojnega streliva.** V torek zjutraj je nabiral 30-letni delavec Benedetič Lenard iz Gorenjega Cerovega še od vojne preostalo železje na Kalvariji. Ko je ruval iz zemlje zobčato žico, je nenadoma eksplodiral pod njim v zemljo zarit naboj, ki je gotovo prišel v dotiko z žico, ter ranil nesrečnega Benedetiča po obrazu, rokah in nogah. Njegove poškodbe sicer niso težke, ker bo ozdravil tekom enega meseca, toda najhujše pri tem je, da je Benedetič izgubil obe očesi, katerih mu noben zdravnik več ne vrne.

Kedaj bo neki konec teh strašnih žrtev, ki jih po šestih letih miru še vedno zahteva vojno strelivo?!

Borzna poročila.

DEVIZE. Amsterdam od 935.— do 945.—; Belgija od 115.— do 117.—; Pariz od 121.50 do 125.25; London od 109.65 do 109.90; New York od 23.35 do 23.50; Španija od 320.— do 325.—; Švica od 450.— do 455.—; Atene od 42.— do 44.—; Berlin od 548.— do 555.—; Bukarest od 11.75 do 12.25; Praga od 70.75 do 71.25; Ogrska od 0.0315 do 0.0325; Dunaj od 0.0323 do 0.0336; Zagreb od 84.75 do 84.95.

VALUTE: Avstrijske krone od 0.0322 do 0.0332; dinarji od 84.60 do 84.84; dolarji od 23.30; do 23.45; novci po 20 frankov od 91.50 do 92.50 funt šterling od 109.60 do 109.80.

Mali oglasi

POZOR KRČMARJI! Na prodaj so igralne mize, takozvane «marjance», v zalogi vsakovrstnega pohištva pr. Ivanu Mikluš, Gorica, Via XX Settembre št. 23. 1620

TRTE, cepljene, prvovrstne, L 50, drugovrstne L 30 sto komadov, tudi dveletne in sadna drevesa. Vsako soboto v Rojanu v gostilni «Alla Corona». Ivan Forčič, Preserje - Komen. 1585

TRGOVINA jestvin, sadja in zelenjave, meri 7.50×4.50 m, visoko 6.50 m, s skladiščem, se proda radi selitve. Naslov pri upravništvu. 1643

LADO PETRIČ, Trnovo - Ilir. Bistrica. Zaloga dvokoles, šivalnih strojev, mehanična delavnica. 1608

BABICA, izkušena, sprejema noseče na dom. Via Chiozza 50, pritličje. 1634

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Zdravnik na razpolago. Dobra postrežba. Govori slovensko. Tajnost zajamčena. Slavec. Via Giulia 29. 1602

KOT UČENKA želim vstopiti v kakršnokoli večjo trgovino, najraje knjigarno. Naslov pri upravništvu 1640

Zlato, srebro, krone, platin, zobovje 12
kupuje
Zlatarna ALBERT POVH
Trst, Via Ma zini 46

AMP Affineria Metalli Preziosi
družba z om j. (29)
Trst - Via Artisti 9 - Trst
Izvršuje preizkušnje vsake vrste
Posebno ugodni pogoji za pregledovanje mleka.

Zaloga domačih vin.

Vipavsko, istrski refošk in kraški teran. Na debelo in za družine **Via Cunicoli 3,** na drobno in za družine **Via Giuliani 32**
Telefon 27-66.
Priporoča se lastnik
(12) **FR. ŠTRANCAR.**

ALOJZIJ POVH
urar in zlatar
Piazza Garibaldi 2, I. n. Tel. 3-29
Lastna tovarna in delavnica. Prodaja, kupuje, popravlja vsakovrstne predmete. — Korist vsakega je, da se prepriča o cenah.

Najvišje cene plačujem za
KOŽE
kun, zlatic, lisic,
dihurjev, vider, jazbecev, mačk veveric, krtov, divjih in domačih zajcev.

D. WINDSPACH
Trst, Via Cesare Battisti št. 10
II. nadstr., vrata 16 (17)
Sprejemajo se pošiljatve po pošti.

✝

Nasnanjamo tužno vest, da je naš preljubljeni oče, stari oče, brat in tast

Anton Franičič

večletni župan in posestnik v Dolenji vasi

danes, 17. t., m, ob 20. uri, po dolgi in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, mirno v Gospodu preminul.

Pogreb dragega pokojnika se bo vršil v petek, 19. t. m., ob 10. uri, na domače pokopališče.

Ivan, Rudolf, sinova. **Marija** por. **Obersnel, Ivana** por. **Mahnič,** hčeri in drugi ostali sorodniki.

Brez posebnega obvestila 761

PODLISTEK

W. Collins:

BREZ IMENA (195)

Roman.

Sedmi prizor.
SV. KRIŽ V MARSL
Prvo poglavje.

«Tu boste spali. Uredite si svoje stvari in pridite gori k meni. Admiral se je vrnil in takoj danes boste pričeli streči pri mizi».

S temi besedami je gospa Drake, hišna upraviteljica, zaprla duri za seboj, in nova sobarica je ostala sama v svoji spalnici v Sv. Križu.

Bilo je onega pomembnega 25. februarja l. 1848. Ravno štiri mesece potem, ko je dedič prejel ono tajno pismo sta se znašla vdova Noela Vanstoneja in ono pismo na admirala Bartrama pod isto streho.

Do tu so se vsi dogodki razvijali po želji Magdalenini. Lojza, edina oseba, ki je poznala tajno, se je nahajala že tri dni na visokem morju. Dekle se je pokazalo takoj spočetka spretno in urlano. Sama se je ponudila, da bo v onih šestih tednih, ko je morala Magdalena čakati izpopolnila Magdalenino znanje v sobaričnih poslih. Tako je Magdalena dobro pripravljena prišla v Sv. Križ.

Ko je gospa Drake odšla, je razložila svojo prtljago ter se oblekla za večer: lavendulaste barve obleko, ki je bila za služabništvo predpisana žalna obleka zaradi smrti gospe Girdlestone, bel muselinast predpasnik in čedno havbo in ovratnik. V tej čedni, priprosti opravi si komaj opazil brazde, ki jih je trpljenje zarisalo na njeni lepoti. Če bi bila oblečena v damsko obleko, z dekoletiranimi prsi, v svileni opravi bi bila težko vzbudila admiralovo pozornost. Toda noben občudovalec ženske lepote ni mogel prezreti te lepe sobarice.

Ko je stopala po stopnicah v gornje nadstropje in je videla v vsakem nadstropju dolg hodnik, si je mislila: «Koliko sob! Težko bo tu najti, kar iščem!»

V pritličju je srečala starega preperelega moškega, ki je obstal in jo opazoval z neprikritim zanimanjem. Bil je tisti, ki ga je kapitan Wragge svoj čas videl rezljati model ladjice. V vsej okolici je bil znan pod imenom «admiralov krmar», v resnici pa se je imenoval Marey. Šestdeset let težkega dela na morju in hudega pijančevanja na suhem je začrtalo v veteranovo obličje nešteto dub. šestdeset let se je izkazovala njegova zvestoba, dokler ni srečno prijadral svojo ladjo v admiralovo hišo.

Ker ni bilo nikogar drugega v bližini, ga je vprašala Magdalena, kod se pride h hišni upraviteljici.

«Pokažem vam,» je odgovoril Marey s tistim votlim glasom, ki ga imajo navadno glušci. «Vi ste nova služkinja, kaj? Čedna punca! Njegova milost, admiral ,ima čedne punce rad. Vi mu boste po volji, zelo po volji.»

«Ne smete zameriti staremu Mareyu», je rekla upraviteljica, ki je v tem trenutku odprla duri. «Njegova predpravica je, da brblja, kar se mu poljubi, in rad podraži koga, toda ne misli nič hudega pri tem.»

Nato jo je upraviteljica peljala najprej v jedilnico, nato k shrambi za prte ter jo z vso svečanostjo uvedla v njene dolžnosti. Nato jo je peljala v jedilnico v prvem nadstropju, kjer je morala pogrniti za eno osebo — gosp. Jurij Bartram se ni še bil vrnil v Sv. Križ. Gospa Dake jo je opazovala z ostrim očesom in na tihem si je priznala, da razume nova sobarica dobro svoj posel.

Uro pozneje je stala skleda z juho na mizi in Magdalena za admiralovo stolico, pričakujoč njega.